

Svagt vetenskapligt underlag för behandling med oseltamivir vid influensa

Det vetenskapliga underlaget för behandling med oseltamivir (Tamiflu) vid influensa kan vara svagare än vad som tidigare rapporterats, enligt en meta-analys om neuraminidashämmare som publicerats i BMJ.

Oseltamivir är ett läkemedel som hämmar förökningen av influensavirus hos en infekterad patient. Användningen av oseltamivir ökade dramatiskt under 2009 i samband med den nya influensan A/H1N1 och grundades till stor del på en metaanalys från Cochrane-institutet. Denna visade att behandlingen minskade risken för nedre luftvägs-komplikationer (såsom lunginflammation) hos i övrigt friska vuxna. Meta-analysen har nu uppdaterats av Cochrane-gruppen, delvis på grund av kritik mot att den första versionen inte var gedigen nog.

Författarna gjorde en litteratursökning i medicinska databaser från 1950 till och med augusti 2009. Sökningen gällde randomiserade, kontrollerade studier av behandling med oseltamivir hos i övrigt friska vuxna med säsongsinfluensa. Minst 75 procent av patienterna skulle vara mellan 14 och 60 år. Sökningen resulterade i 399 studier, varav 20 ansågs vara av tillräckligt hög relevans för att granskas närmare. Antalet

inkluderade patienter varierade mellan 1 797 och 2 448, beroende på vilket utfall som studerades.

Vid genomgång av de 20 studierna befanns kvaliteten vara varierande. En stor studie från 2003 var egentligen en kombinerad analys av tio mindre studier, varav åtta visade sig vara opublicerade. Eftersom det därför var svårt att utläsa bland annat vilka patienter som studerats (friska eller med komorbidity) uteslöts denna kombinerade studie ur metaanalysen. Baserat på de resterande studierna fann forskarna ingen evidens för att oseltamivir minskade risken för nedre luftvägskomplikationer (riskkvot 0,55; 95 procents konfidensintervall, KI, 0,22–1,35). Det fanns dock evidens för att oseltamivir förkortade sjukdomsförloppet med cirka en dag, om medlet intogs inom 48 timmar efter symtomdebut. Mot symtomlindringen kan vägas att oseltamivir också gav illamående (oddskvot 1,79; 95 procents KI 1,10–2,93).

Författarnas slutsats är att effekten av oseltamivir vid säsongsinfluensa är blygsam och att man i dag inte kan hävda att läkemedlet skyddar mot komplikationer. Underlaget för behandlingen vid nya pandemier såsom A/H1N1 är likaledes osäkert. Bättre information be-

»En stor studie från 2003 var egentligen en kombinerad analys av tio mindre studier, varav åtta visade sig vara opublicerade.«

hövs därför innan man kan avgöra samhällsnyttan med en mer utbredd användning av läkemedlet.

Karin Sundström

läkare, doktorand, institutionen för medicinsk epidemiologi och biostatistik, Karolinska institutet, Stockholm

Jefferson T, et al. BMJ. 2009;339:b5106. doi: 10.1136/bmj.b5106

Redaktionell kommentar. »Vi behöver en radikal förändring av reglerna för tillgång till kliniska prövningars rådata«, skriver BMJ:s chefredaktör Fiona Godlee i BMJ den 12 december 2009, med anledning av den uppdaterade metaanalysen. En rad artiklar i samma nummer rör tillgången till rådata och de oklarheter som uppstått kring de opublicerade studierna: se relaterade artiklar, inklusive svar från läkemedelsproducenten Roche i anslutning till metaanalysen.

Fördubblat antal amerikaner med diabetes

Antalet amerikaner med diabetes kommer att fördubblas under de kommande 25 åren, vilket resulterar i astronomiska kostnader för den redan mycket ansträngda amerikanska vårdapparaten. Det prognostiseras i en studie som presenteras i tidskriften Diabetes Care.

Författarna är verksamma vid University of Chicago. De har utvecklat en så kallad Markov-modell – vilket är en statistisk metod som används för att förutsäga framtida händelser – för att prognostisera hur många amerikaner som kommer drabbas av diabetes under kommande decennier och vilka ekonomiska konsekvenser som kommer att följa i kölvattnet efter detta. Hur diabetesprevalensen utvecklats de senaste åren och hur detta i sin tur har påverkats av hur riskfaktorer för sjukdomen har utvecklats är faktorer som modellen baseras på. Med hjälp av uppgifter från individer mellan 24 och 85 års ålder

som ingick i undersökningen US Centers for Disease Control and Prevention's National Health and Nutrition Examination Survey har man prognostiserat utvecklingen från i dag fram till 2034. Resultaten är onekligen alarmrande. Antalet amerikaner med diagnostiserad diabetes beräknas nämligen öka från dagens 23,7 miljoner till 44,1 miljoner år 2034.

Det kommer att leda till att de årliga kostnaderna för diabetesrelaterad vård kommer att öka från 113 miljarder dollar för helåret 2009 till ofattbara 336 miljarder dollar, motsvarande 2 400 miljard-

»Antalet amerikaner med diagnostiserad diabetes beräknas nämligen öka från dagens 23,7 miljoner till 44,1 miljoner år 2034.«

der kronor i dagens penningvärde, för år 2034. Värt att notera är att författarna inte räknar med att andelen överviktiga amerikaner kommer att öka under perioden men inte heller att sjunka. Prevalensen av övervikt och/eller fetma (BMI ≥ 25) beräknas nämligen ligga oförändrad på skyhöga 65 procent för såväl år 2009 som år 2034 enligt modellen.

För USA:s redan hårt ansträngda sjukvårdssystem, där 16 procent av landets BNP läggs på sjukvård i dag och andelen spås öka upp mot 20 procent de kommande fem till tio åren, utgör den explosionsartade kostnadsökningen till följd av diabetesrelaterad vård givetvis en mycket stor prövning om det visar sig att författarna lyckats prognostisera utvecklingen korrekt.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Diabetes Care. 2009;32:2225-9.